

Ministerie van Financiën
T.a.v. de staatssecretaris de heer mr. M.L.A. van Rij
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Zeist, 21 april 2022

Betreft: **Evaluatie van de omzet, het volume en de accijnsopbrengst van sigaretten en rooktabak in 2021.** *Een opmaat naar een historische marktverschuiving in vraag en aanbod van rookwaren op de binnenlandse markt.*

Geachte heer Van Rij,

Met het oog op de totstandkoming van het Belastingplan 2023 en het voornemen van het kabinet om in 2023 en 2024 de accijns op sigaretten en rooktabak fors te verhogen, bieden wij u graag ons rapport aan "**Evaluatie van de omzet, het volume en de accijnsopbrengst van sigaretten en rooktabak in 2021**"¹ De ondertitel luidt: "*Een opmaat naar een historische marktverschuiving in vraag en aanbod van rookwaren op de binnenlandse markt*". Hiermee wordt enerzijds verwezen naar de voorgenomen accijnsverhoging van sigaretten en rooktabak uit het coalitieakkoord 2022-2025 en anderzijds op het voorgenomen verkoopverbod van rookwaren in supermarkten.

Mede op basis van dit rapport is het voorstel van NSO Retail en TZN aan de overheid:

Geef de uitvoering en de inrichting van een volgende accijnsverhogingen zodanig vorm dat de voorgenomen verhogingen grotendeels plaatsvinden in 2024 en 2025, zodat deze zo veel mogelijk samenvallen met het voor 2024 aangekondigde verkoopverbod van rookwaren in de supermarkten.

Op die wijze wordt bereikt dat een verwachte grote verkoopdaling door aankopen over de grens samen gaat vallen met een grote verplaatsing van het binnenlandse verkoopvolume van supermarkten naar speciaalzaken en tankstations. Wij lichten dat hieronder graag toe.

De voorgenomen zeer forse accijnsverhoging op sigaretten en rooktabak in 2023 en 2024 zullen er toe leiden dat de bestaande prijsverschillen voor rookwaren in Nederland, Duitsland en België nog weer verder worden vergroot. Door de hoge Nederlandse prijzen vergeleken met de buurlanden zullen meer rokers hun rookwaar over de grens (laten) kopen. Dat is slecht voor de Nederlandse tabakswinkeliers in de grensstreken en op termijn ook ver daarbuiten. De volksgezondheid is hier niet mee gediend want de accijnsverhoging leidt tot grote grenseffecten en die ondermijnen het beleid van de overheid om het aantal rokers in Nederland door hogere prijzen verder te ontmoedigen. Tenslotte zullen veel tabakswinkeliers in de grensregio's maar ook daarbuiten, omzetverlies lijden of zelfs failliet gaan. De buurtfunctie van onze winkels wordt daarmee onder druk gezet en dreigt te verdwijnen, terwijl het coalitieakkoord juist de leefbaarheid in steden, dorpen en wijken wil stimuleren.

Het kabinet heeft besloten de verkoop van rookwaren in supermarkten in 2024 te verbieden. Dat betekent grofweg dat ruim 50% van het huidige Nederlandse verkoopvolume in rookwaren niet meer door supermarkten mag worden aangeboden. Het gevolg is dat 2,8 miljoen actieve rokers hun rookwaren zullen moeten kopen bij de overblijvende retailkanalen, te weten speciaalzaken (uitgezonderde speciaalzaken en tabak- & gemakzaken) en tankstations.

¹ Bijlage: **Evaluatie van de omzet, het volume en de accijnsopbrengst van sigaretten en rooktabak in 2021.** *Een opmaat naar een historische marktverschuiving in vraag en aanbod van rookwaren op de binnenlandse markt.*

Voor de komende jaren kan dit positief uitwerken voor de overblijvende verkooppunten. Hun omzet uit de verkoop van rookwaren zal tijdelijk stijgen, waardoor hun economische positie zal verbeteren en daarmee de buurtfunctie van tabak- & gemakwinkels.

Ons evaluatie-rapport over de marktontwikkeling in 2021 geeft onderbouwing aan het hierboven geformuleerde voorstel. De belangrijkste conclusies uit het rapport zijn:

- Grote accijnsverhogingen hebben geleid tot aanzienlijke verstoringen van de binnenlandse markt.
- Het binnenlandse verkoopvolume van sigaretten en rooktabak is sinds 2011 afgenomen met respectievelijk 29% en 44%. De jaren met de sterkste daling van het verkoopvolume waren 2013 en 2021, hetgeen gepaard ging met een sterke toename van de grensaankopen.
- Het aantal rokers is in dezelfde periode gedaald, maar niet volgens eenzelfde trend.
- De combinatie van de zeer grote accijnsverhoging in 2020 en de Covid-19 reisbeperkingen hebben voor de overheid in 2020 en 2021 een veel hogere accijnsopbrengst gerealiseerd dan was begroot.
- Na het opheffen van de reisbeperkingen in verband met Covid-19 namen de grensverkopen weer sterk toe door de grote prijsverschillen met Duitsland en België. Onder meer hierdoor zijn de totale binnenlandse verkopen van sigaretten en rooktabak in 2021 gedaald met ruim 7% (sigaretten - 4,8% en rooktabak -11,1%).
- Door 2 lockdownperiodes is de positie van de speciaalzaken drastisch verslechterd. De negatieve gevolgen van de Covid-19 maatregelen op de verkopen van rookwaren zijn volledig bij de tabak en gemak/speciaalzaken terechtgekomen.
- Rekening houdende met de voorgenomen accijnsverhogingen en het Duitse lange-termijn plan zullen de gemiddelde verkoopprijzen in Duitsland eind 2024 waarschijnlijk ongeveer €3,50 (ofwel 35%) per pakje sigaretten en €10,00 (ofwel 53%) per pakje shag lager liggen dan in Nederland.
- We bepleiten een gedegen jaarlijkse evaluatie van de grenseffecten en een gematigd accijnsbeleid, maar als de overheid besluit om grote accijnsverhogingen in te voeren, dan is een combinatie en samenhang met de toekomstige verkoopverboden van retailkanalen wenselijk om de gevolgen voor de overblijvende verkooppunten zo beperkt mogelijk te houden.

Wij hopen van harte dat bijgevoegd evaluatierapport en ons voorstel een bijdrage zullen leveren aan de vormgeving van de accijnsmaatregelen in de periode 2023-2025 en we zien met buitengewone belangstelling uw reactie tegemoet. Indien het bovenstaande of het evaluatierapport vragen oproepen dan zijn wij gaarne bereid tot een nadere toelichting.

Een afschrift van deze brief hebben wij ook toegezonden aan de minister van EZK, de staatssecretaris van VWS en de woordvoerders van de vaste commissie Financiën en MKB in de Tweede Kamer.

Met vriendelijke groet,

Jos Zuidwijk
Voorzitter NSO Retail
Telefoon: +31-88-0034220
Mail: nso@nsoretail.nl

Gerard de Vries
Voorzitter TZN
Telefoon: +31-70-3153445
Mail: info@tzn-nederland.nl